iTEKAD: Pendekatan Ekosistem dalam Memperluas Kewangan Sosial

'*Kami akan menggunakan pendekatan memupuk bagi menyokong penerokaan institusi kewangan untuk mengintegrasikan kewangan sosial dalam perniagaan mereka dengan lebih baik.*' – Pelan Sektor Kewangan 2022–26

Mengetengahkan Kewangan Sosial Merupakan Proses Berterusan

Salah satu visi di bawah Pelan Sektor Kewangan 2022–26 adalah agar institusi kewangan menyelaraskan lagi aktiviti pengantaraannya dengan impak sosial yang positif, sejajar dengan prinsip-prinsip ESG. Pada tahun 2023, Bank Negara Malaysia (BNM) melihat lebih banyak usaha daripada pelbagai pihak berkepentingan dalam mengintegrasikan kewangan sosial sebagai sebahagian daripada sistem kewangan. Program kewangan sosial yang penting termasuk iTEKAD, myWakaf dan myZakat.

iTEKAD muncul sebagai inisiatif kewangan sosial utama yang ditawarkan oleh sektor kewangan. Bermula dengan hanya 57 peserta semasa awal penubuhannya pada tahun 2020, program iTEKAD kini telah membantu lebih 6,000 peserta daripada 17 sub sektor perniagaan di seluruh negara. Program iTEKAD oleh institusi kewangan telah menyokong usahawan mikro berpendapatan rendah dalam menjana pendapatan yang mampan (Gambar Rajah 1).

'... tiga elemen penting bagi sebuah sistem kewangan sosial yang berjaya – ia haruslah inklusif (inclusive), berimpak (impactful) dan bersepadu (integrated).'

Gabenor Abdul Rasheed Ghaffour di Majlis Jalinan Kerjasama iTEKAD, 22 Ogos 2023

Perdana Menteri YAB Dato' Seri Anwar Ibrahim dan Gabenor Abdul Rasheed Ghaffour di atas pentas bersama institusi kewangan dan rakan pelaksana iTEKAD semasa Majlis Jalinan Kerjasama iTEKAD.

Perdana Menteri YAB Dato' Seri Anwar Ibrahim, Timbalan Menteri Kewangan I YB Datuk Seri Ahmad Maslan dan Gabenor Abdul Rasheed Ghaffour melawat kios usahawan mikro iTEKAD.

Gambar Rajah 1: Elemen-elemen Sistem Kewangan Sosial yang Berjaya dan Penggunaannya dalam iTEKAD

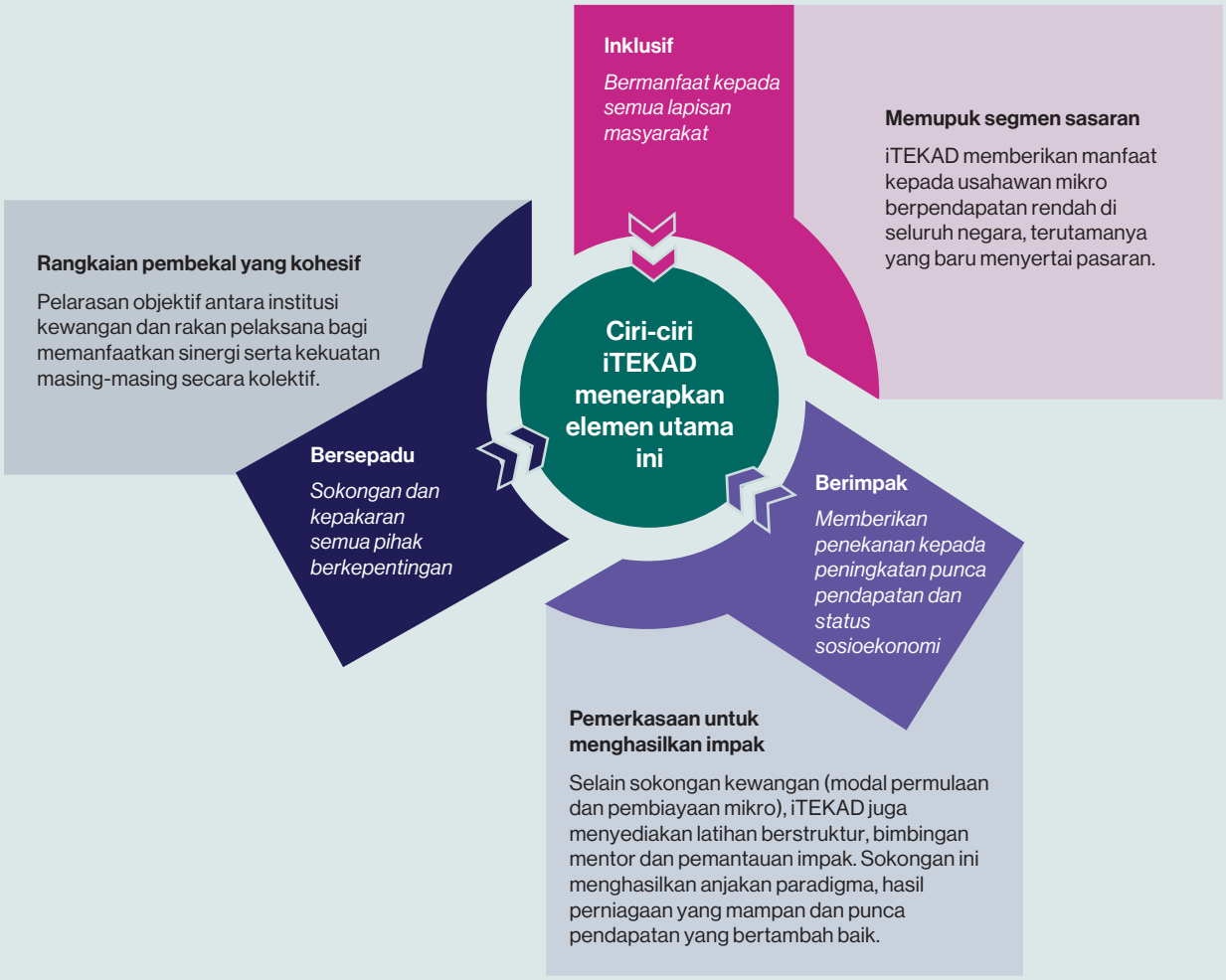

Sumber: Bank Negara Malaysia

Mewujudkan Ekosistem Penggerak untuk Mengembangkan iTEKAD

Ketersediaan struktur pembiayaan campuran, sokongan pengawalseliaan, kesedaran yang lebih meluas tentang iTEKAD, membolehkan akses pasaran yang lebih baik serta pelarasan objektif pihak berkepentingan membentuk asas-asas utama untuk memperluas iTEKAD dengan jayanya (Gambar Rajah 2). Asas-asas utama ini memenuhi keperluan usahawan mikro dalam melancarkan perjalanan perniagaan mereka.

Kini, iTEKAD ditawarkan oleh 13[1] institusi kewangan dengan lebih 70 rakan pelaksana.[2] Rangkaian rakan pelaksana yang luas ini membolehkan setiap program iTEKAD berkembang dalam lingkungan ekosistem kewangan sosial. Sebagai contoh, usahawan mikro berpendapatan rendah mungkin mempunyai profil risiko yang mengehadkan mereka daripada mendapatkan pembiayaan di bawah kaedah penskoran kredit secara tradisional. Kerjasama dengan rakan pelaksana membolehkan institusi kewangan mempertimbangkan data alternatif apabila menilai kelayakan para peserta[3] program iTEKAD.

[1] Data pada Februari 2024.
[2] Rakan pelaksana merujuk mana-mana organisasi dan/atau institusi yang bekerjasama dengan institusi kewangan untuk melaksanakan program iTEKAD. Antaranya termasuk, namun tidak terhad kepada, Majlis Agama Islam Negeri (MAIN), penyedia penyelesaian *fintech* dan badan bukan kerajaan (*non-governmental organisations*, NGOs).
[3] Peserta program iTEKAD yang berpotensi adalah individu berpendapatan rendah yang bercita-cita untuk menjadi usahawan mikro dan/atau sudah mempunyai perniagaan. Menurut SME Corp. Malaysia, perusahaan mikro mempunyai perolehan jualan kurang daripada RM300,000 atau kurang daripada 5 pekerja tetap. Setakat ini, peserta iTEKAD dipilih berdasarkan cadangan oleh MAIN dan ahli/komuniti rakan pelaksana.

BNM menyokong ekosistem yang fleksibel bagi institusi kewangan memilih rakan pelaksana dan menjalankan program iTEKAD dengan cekap. Rakan pelaksana dapat menyokong pertumbuhan iTEKAD dengan memberikan tawaran nilai yang berbeza mengikut keupayaan dan kelebihan masing-masing. Hal ini termasuk penyelesaian *fintech* sebagai alat untuk merekodkan transaksi perniagaan, bantuan secara menyeluruh bagi menubuhkan perniagaan prafrancais dan memanfaatkan tanah wakaf untuk aktiviti pertanian. Usaha sama ini juga merupakan permulaan ke arah kerjasama kewangan sosial dalam sektor lain termasuk menyokong penyelesaian perumahan, penjagaan kesihatan dan pendidikan kepada mereka yang memerlukannya.

Gambar Rajah 2: Asas-asas Utama yang Menyokong Ekosistem iTEKAD

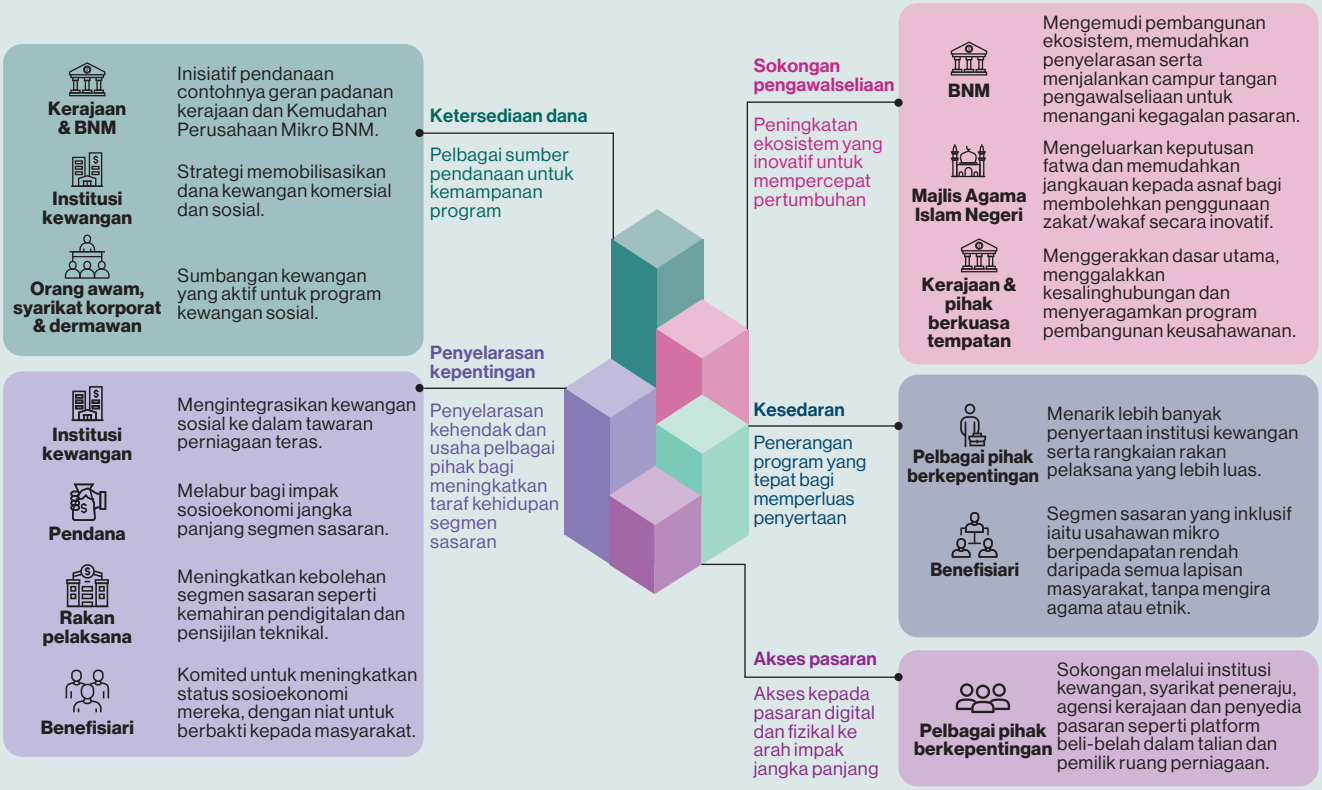

Sumber: Bank Negara Malaysia

Sokongan Semua Pihak Berkepentingan Kekal Mustahak

Penglibatan pihak berkepentingan dalam mewujudkan asas yang kukuh kepada ekosistem iTEKAD adalah mustahak bagi meluaskan lagi iTEKAD. Walaupun institusi kewangan dan rakan pelaksana menyelaras iTEKAD pada peringkat program, sokongan pihak lain dalam ekosistem ini juga sama penting. Pihak ini termasuk agensi kerajaan, Majlis Agama Islam Negeri (MAIN), syarikat korporat, badan bukan kerajaan, penyedia *fintech*, perusahaan sosial dan yayasan.

Pihak berkepentingan ini telah memainkan peranan penting dalam meningkatkan penyertaan usahawan mikro B40 atau asnaf ke dalam iTEKAD secara lebih mudah dan murah. Sebagai contoh, MAIN, agensi-agensi kerajaan dan rakan-rakan pelaksana lain bekerjasama dengan institusi kewangan untuk mengenal pasti peserta yang berpotensi. Institusi kewangan juga bekerjasama dengan penyedia *fintech*, badan bukan kerajaan dan syarikat korporat dalam menghasilkan penyelesaian baharu dan inovatif serta menyalurkan dana kewangan sosial dengan berkesan.

Pada masa hadapan, institusi kewangan bersama-sama dengan pihak berkepentingan yang berkaitan boleh terus menyokong ekosistem ini dalam usaha memperluas program tersebut. Hal ini dapat dilakukan melalui pelbagai pendekatan termasuk yang berikut:

i. **Menerapkan pendidikan dan perlindungan kewangan**
iTEKAD juga boleh menyediakan latihan pendidikan kewangan. Inisiatif ini memupuk kemahiran dan amalan pengurusan kewangan yang baik dalam kalangan peserta. Perlindungan takaful atau insurans juga boleh menyediakan keperluan perlindungan kepada peserta iTEKAD.

ii. **Menggalakkan integrasi yang lebih meluas dalam ekosistem**
Membangunkan infrastruktur bersama yang menghubungkan pelbagai platform dalam ekosistem dapat mengurangkan halangan untuk memperkenalkan program iTEKAD baharu dan memudahkan pengembangan program yang sedia ada. Hal ini juga akan menambah baik aliran proses dan perkongsian maklumat melalui:
- repositori data untuk mengenal pasti calon peserta iTEKAD yang berpotensi;
- pendanaan sumber khalayak yang berkesan berdasarkan keperluan program; dan
- kemas kini impak program secara telus dan tepat pada masanya.

iii. **Meneroka potensi penggunaan instrumen pasaran modal**
Terbitan sukuk dan bon impak sosial dapat menyokong keperluan pembiayaan yang lebih besar bagi iTEKAD dan inisiatif kewangan sosial yang lain. Langkah ini termasuk memanfaatkan dana dari luar negara.

iv. **Memupuk semangat untuk berbakti kepada masyarakat**
Usahawan mikro yang berjaya mendapat manfaat daripada iTEKAD boleh meneruskan kitaran yang murni ini dengan membantu orang lain. Langkah ini termasuk mewujudkan peluang pekerjaan dan mencetuskan inspirasi kepada peserta lain melalui perkongsian ilmu perniagaan. BNM, institusi kewangan dan rakan pelaksana boleh memudahkan proses ini dengan menampilkan para usahawan mikro yang berjaya menerusi pelbagai platform (Gambar Rajah 3).

Sejajar dengan pendekatan ekosistem, sumbangan aktif daripada pelbagai pihak berkepentingan adalah kunci bagi mempertingkatkan empat dimensi ini dan memperluas kewangan sosial.

Gambar Rajah 3: Memperkukuh Kitaran Mulia Kewangan Sosial

iTEKAD

berhasrat untuk meningkatkan taraf kehidupan segmen yang tidak dan kurang mendapat perkhidmatan kewangan

1 Daripada tidak boleh dibankkan kepada boleh dibankkan

Tidak boleh dibankkan → Boleh dibankkan

2 Daripada penerima zakat kepada pemberi zakat

Penerima zakat → Pemberi zakat

3 Daripada menti perniagaan kepada mentor perniagaan

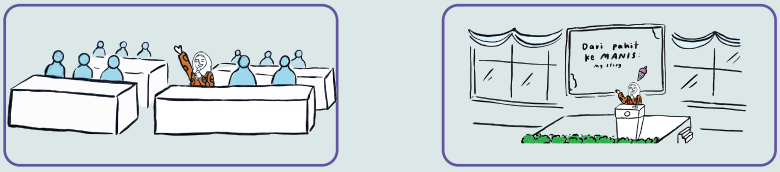

Menti perniagaan → Mentor perniagaan

... seperti yang dikongsikan oleh peserta iTEKAD

" Dengan modal permulaan yang diterima daripada iTEKAD, saya berjaya menaik taraf peralatan dapur seperti dapur gas untuk memasak dan penyejuk beku bagi memenuhi permintaan pelanggan yang semakin meningkat. Selepas setahun, aliran pendapatan saya bertambah baik. Perniagaan saya juga telah berkembang kepada empat lokasi gerai dan saya dapat mengambil lebih ramai pekerja."

Pengeluar makanan sejuk beku di Melaka

"Dengan sokongan iTEKAD, perniagaan kami telah berkembang daripada perniagaan dari rumah kepada kedai fizikal dan beberapa kios di pusat membeli-belah sekitar Lembah Klang. Seiring dengan pertumbuhan ini, kami bekerjasama dengan organisasi yang menyokong kesihatan mental dan pemerkasaan wanita."

Pengeluar coklat di Selangor

"Saya bersyukur menerima geran ini apabila menyertai iTEKAD. Modal permulaan ini membantu menyokong usahawan mikro asnaf seperti saya, untuk berkembang daripada seorang penerima zakat kepada seorang pemberi zakat."

Pengendali makanan dan minuman di Johor

Sumber: Bank Negara Malaysia, institusi kewangan dan video Bank Negara Malaysia bertajuk '*Three (3) Things You Should Know About iTEKAD*', yang boleh ditonton di https://youtu.be/Rq1369wQjgQ